

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Текић, Петар, Јелена
Датум и место рођења	08.10.1979. год., Ниш

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм	Архитектура
Звање	Дипломирани инжењер архитектуре
Година уписа	1998.год.
Година завршетка	2008. год.
Просечна оцена	9,26

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм	ДАС Архитектура
Година уписа	2009. год.
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Утицај промена физичке и функционалне структуре подручја вишеспратног становања на квалитет живота становника у условима постсоцијалистичке трансформације на примеру града Ниша
Име и презиме ментора, звање	Др Љиљана Василевска, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	бр. 8/20-01-006/16-041, од 19.09.2016. год.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	332 (320 нумерисаних страна)
Број поглавља	6
Број слика (шема, графикона)	86
Број табела	48
Број прилога	1

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Djekic J., Djukic A., Vukmirovic M., Djekic P., Dinic Brankovic M.: "Thermal Comfort of Pedestrian Spaces and the Influence of Pavement Materials on Warming Up During Summer", <i>Energy and Buildings</i>, Vol. 159, pp. 474-485, 2018, ISSN: 0378-7788, IF (2018)=4.495, https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2017.11.004</p> <p><i>Комфорт отвореног јавног простора је један од главних индикатора који утичу на његову пријатност, атрактивност и виталност. Имајући у виду да климатски услови и дизајн простора утичу на обезбеђивање топлотног комфора пешака, рад се бави физичким карактеристикама поплочања и њиховим утицајем на топлотни комфор корисника отворених јавних простора у летњим месецима. У раду су: 1) анализирани физичке особине отвореног јавног простора – величина, облик, изграђеност, заступљеност зеленила и поплочања; 2) мерење температуре различитих поплочања; и 3) вршене анкетирање становника о субјективном топлотном комфорту. Циљ рада је укачивање на значај примене адекватних материјала у обликовању јавних простора, у контексту савременог урбаног дизајна.</i></p>	M21a
2	<p>Đekić J., Mitković P., Dinić Branković M., Igić M., Đekić P., Mitković M.: "The study of effects of greenery on temperature reduction in urban areas", <i>Thermal Science</i>, Vol. 22, Suppl. 4, pp. S988-S1000, 2018, ISSN 0354-9836, IF (2018)=1.541, DOI:10.2298/TSCII170530122D</p> <p><i>Урбани пејзажи у великој мери карактерише висок степен изграђености, велики удео асфалтног поплочања и смањење зелених површина, што доводи до промене микроклиме и погоршања топлотног комфора градског простора. Једна од најзначајнијих улога градског зеленила је утицај на смањење температуре ваздуха услед мањег засрецања травнатих површина у поређењу са поплочаним површинама и услед сенчења дрвећа. У раду се анализирају: 1) топлотне карактеристике травнатих површина и најчешће коришћених материјала за поплочавање јавних површина (асфалт, бетон и сл.); и 2) утицај сенке дрвећа на хлађење поплочаних површина током дана. Резултати указују на значајан утицај зелених површина на топлотни комфор јавних отворених простора.</i></p>	M22
3	<p>Đekić J., Vasilevska Lj.: „Characteristics of multifamily housing development in the post-socialist period: Case study, the City of Niš“, <i>Facta Universitatis, Series Architecture and Civil Engineering</i>, Vol. 19, No 3, pp. 245-260, 2021, ISSN 0354-4605, DOI: 10.2298/FUACE211206019D</p> <p><i>Рад се бави карактеристикама развоја подручја вишеспородничног становања (ПВС) у специфичним условима постсоцијалистичке транзиције. Развој вишеспородничног становања је анализиран на примеру града Ниша, типичног социјалистичког индустријског града, који је претрпео драматичне промене у постсоцијалистичком периоду. Циљ рада је препознавање различитих типова вишеспородничног становања и транзиционих промена које су довеле до одређеног типа развоја и њиховог просторног распореда у граду. Истраживање сугерише да су на развој вишеспородничног становања у постсоцијалистичком периоду нарочито утицале: приватизација у почетној фази транзиције и реституција у каснијој фази транзиције; промене улоге јавног и приватног сектора у стамбеном развоју; и промене у урбанистичком планирању.</i></p>	M24
4	<p>Dinic Brankovic, M., Igić, M., Djekic, J., Mitkovic, M.: "Impact of post-socialist vertical extensions of buildings on outdoor microclimate in collective housing areas: A study of Niš, Serbia", <i>Energy and Buildings</i>, Vol. 265, pp. 112081, 2022, IF (2018)=4.495, https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2022.112081</p> <p><i>Рад истражује последице вертикалних доградњи стамбених зграда на микроклиматске параметре топлотног комфора (температура ваздуха, средња температура зрачења, брзина ветра, релативна влажност, сунчево зрачење) у три велика стамбена насеља у граду Нишу, Србија. Коришћењем ENVI-met софтвера, симулирају се два сценарија: (1) оригинално урбано окружење и (2) актуелно урбано окружење, након надоградње постојећих зграда. Истраживање идентификује алате и стратегије урбаног дизајна који помажу у прилагођавању наслеђеног урбаног окружења порасту температуре, као што је: позиционирање вертикалних доградњи како би се искористили ефекти сенчења, концентралација отвореног простора у погледу облика зграде, брзине ветра и сунчевог зрачења, и нарочито расхладни потенцијал дрвећа.</i></p>	M21a
5	<p>M. Dinic-Brankovic, J. Djekic, M. Mitkovic, P. Mitkovic and J. Markovic-Brankovic: "Postsocialist Restructuring of City Subcenters and the Role of Shopping Centers in Nis, Serbia", <i>Journal of Urban Planning and Development</i> 144(2): 04018009, 2018, ISSN: 0733-9488, IF (2018)=1.165, http://dx.doi.org/10.1061/(ASCE)UP.1943-5444.0000433</p> <p><i>Рад се бави просторним, функционалним и друштвеним односима између трговачких центара и центара насеља, истражујући центар општине Медијана у граду Нишу, Србија и утицај два тржна центра у његовом реструктурирању. Компатибилност тржних центара са окружним/месним центром процењује се на основу функционалних, просторних и социоекономских критеријума, за које се утврђује скуп мерљивих индикатора: разноврсност и функционална интеграција, дизајн и физичка интеграција, анкетни подаци о коришћењу тржних центара и перцепцији корисника, те економске перформансе тржних центара. И поред значајних просторних и функционалних трансформација центра Медијана изазваних изградњом тржних центара, резултати указују на њихову ниску компатибилност. Надаље, налази потврђују потребу за побољшањем квалитета друштвеног живота у овом урбаном центру.</i></p>	M22

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Кандидаткиња Јелена Ђекић поднела је захтев Грађевинско-архитектонском факултету Универзитета у Нишу, број 159/1 од 18.04.2022. год., за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под називом „Утицај промена физичке и функционалне структуре подручја вишеспратног становања на квалитет живота становника у условима постсоцијалистичке трансформације на примеру града Ниша“.

У складу са чланом 20. Правилника о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације (Гласник Универзитета у Нишу“, 4/2018) кандидаткиња је уз захтев поднела:

1. потребан број (10) одштампаних и повезаних примерака докторске дисертације,
2. примерак докторске дисертације у PDF формату на диску, у складу са Одлуком о достављању докторских дисертација за репозиторијум Универзитета у Нишу („Гласник Универзитета у Нишу“ број 9/2015),
3. доказ да има најмање један рад, у којем је првопотписан аутор, објављен у часопису са SCI листе, односно SCIE листе, или припада категоријама M24, M51 и CUA1,
4. доказ да има рад, у којем је првопотписани аутор, објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу или факултет Универзитета у Нишу.

Узимајући у обзир досадашњи научно-истраживачки рад кандидаткиње Јелене Ђекић, а на основу увида и анализе поднетог захтева, као и услова предвиђених Законом о високом образовању, Статутом Универзитета, Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације и Статутом Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу, Комисија констатује да кандидаткиња испуњава све предвиђене услове за оцену и одбрану докторске дисертације

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертација је структурирана у седам поглавља.

У *првом поглављу* формулисани су проблем и предмет истраживања, циљеви и истраживачка питања, постављене су радне хипотезе и дефинисани истраживачки поступци.

У *другом поглављу* се дефинише појам квалитета живота, почеци проучавања и приступи проучавању квалитета живота. Поред тога, анализира се однос виталности простора и квалитета живота, односно модели повезивања особина изграђеног окружења и субјективне перцепције особина окружења и утицаја окружења на квалитет живота у целисти. У оквиру другог поглавља даје се приказ методологије истраживања квалитета живота у изабраним подручјима вишеспратног становања на територији града Ниша.

Треће поглавље бави се условима развоја подручја вишеспратног становања (ПВС) у периоду социјализма. У оквиру поглавља разматрају се опште карактеристике социјалистичког града, утицај централног планирања и источноевропског модела становања на развој подручја вишеспратног становања, као и физичке и функционалне карактеристике подручја вишеспратног становања. Поред општих карактеристика ПВС у периоду социјализма, разматрају се и специфичности југословенског модела.

Четврто поглавље бави се постсоцијалистичким трансформацијама градова, са нагласком на трансформацијама у оквиру ПВС. У оквиру поглавља прате се опште карактеристике постсоцијалистичких трансформација и специфичности везане за градове бивше СФРЈ, односно за градове Србије. Истраживање у оквиру овог поглавља прати трансформације постојећег вишеспратног становања из социјалистичког периода, с једне стране, и карактеристике развоја нових подручја вишеспратног становања у промењеним постсоцијалистичким условима, са друге стране.

Пето поглавље обухвата студију утицаја промена физичке и функционалне структуре изабраних ПВС у граду Нишу на квалитет живота становника. Најпре се описују фактори развоја и урбанизације града Ниша, урбанистичка делатност и развој вишеспратног становања у послератном периоду. Затим се анализирају изабрана подручја вишеспратног становања: 1) ПВС Криве Ливаде (део стамбеног насеља уз Булевар Лењина) из социјалистичког периода и 2) ПВС Сомборска-Студеничка, изграђено у целисти у периоду постсоцијализма. На основу сета мерљивих индикатора (СМИ) анализирају се физичке и функционалне карактеристике ПВС и врши њихова компарација. Испитивање субјективне перцепције карактеристика ПВС, њиховог квалитета и утицаја на квалитет живота у целисти врши се анкетањем становника и статистичком обрадом података.

У оквиру *шестог поглавља* сумирани су закључци за свако од поглавља, изведени су генерални закључци, сагледане су могућности и препоруке за примену резултата истраживања у пракси, и дате су назнаке будућих праваца истраживања.

Седмо поглавље садржи: списак литературе, слика и табела; прилог – анкетни упитник који је коришћен у раду; и кратку биографију аутора.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Циљеви научног истраживања, дефинисани у пријави докторске дисертације, су јасно и прецизно формулисани у докторској дисертацији. Развијен је аналитички оквир који омогућава испитивање и објашњење односа између физичке и функционалне структуре подручја вишеспратног становања, виталности простора и субјективног доживљаја квалитета живота у условима постсоцијалистичких трансформација, чиме је остварен основни циљ истраживања.

Поред основног, реализовани су и постављени подциљеви и задаци истраживања. Извршена је систематизација карактеристика подручја вишеспратног становања из периода социјализма и постсоцијализма и утврђене су специфичности релевантне за контекст истраживања. Применом предложеног модела на конкретним примерима утврђене су разлике у виталности посматраних подручја вишеспратног становања и разлике у субјективном доживљају квалитета живота становника различитих подручја вишеспратног становања, као и разлике у односу на социо-демографске карактеристике становништва. У складу са резултатима истраживања, дефинисане су смернице за унапређење квалитета живота у посматраним подручјима вишеспратног становања.

Постављене хипотезе су потврђене валидном теоријском аргументацијом и резултатима емпиријских истраживања. Закључци дају јасне одговоре на све постављене циљеве.

На основу добијених резултата истраживања и изведених закључака, Комисија констатује да су постављени циљеви докторске дисертације у потпуности испуњени.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Комисија сматра да докторска дисертација Јелене Ђекић представља оригиналан научни рад у ужој научној области Урбанизам и просторно планирање.

Научни допринос дисертације огледа се у дефинисању методолошког приступа за оцену утицаја физичких и функционалних карактеристика подручја вишеспратног становања на квалитет живота становника у условима постсоцијалистичких промена, што представља надоградњу постојећих теоријских модела истраживања квалитета становања и живљења у урбаној средини.

Методолошки допринос дисертације огледа се у дефинисању скупа релевантних аспеката за процену виталности суседства и сета мерљивих индикатора за оцену појединих аспеката, као и формирању поузданог анкетног упитника, којим се испитује став испитаника о реализованости појединих аспеката физичког окружења и њиховом значају за квалитет живота. Креиран аналитички приступ може се применити за даља истраживања односа мерљивих особина изграђене средине и субјективне перцепције квалитета простора и квалитета живота становника.

Посебан резултат истраживања представља систематизација општих карактеристика развоја подручја вишеспратног становања у земљама Централне и Источне Европе у периоду социјализма и постсоцијализма, и систематизација специфичности везаних за развојни контекст градова Србије, што представља надоградњу теоријских знања у области постсоцијалистичких урбаних трансформација.

Резултати истраживања изабраних подручја вишеспратног становања у граду Нишу дају значајан допринос разумевању њиховог развоја и трансформације током времена, као и утицаја на квалитет живота становника, што представља теоријски основ за дефинисање стратегија будућег развоја ових подручја у условима продужене постсоцијалистичке трансформације.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидаткиња је исказала способност за самостално истраживање, препознавање проблема истраживања у сложеним процесима у урбаној средини, примену теоријских поставки, сповођење критичке анализе и систематизацију постојећих достигнућа и знања у вези са предметом истраживања, адекватан одабир и коришћење научно-истраживачких метода и валидну интерпретацију добијених резултата. Конкретно истраживање представља резултат оригиналног и самосталног научно-истраживачког рада. Докторска дисертација је проверена софтвером за детекцију плагијаризма и утврђена је подударност од свега 4%.

Дефинисани проблем је логично рашчлањен и обрађен, структура рада је јасна, а истраживање прегледно презентовано. Детаљним увидом у дисертацију оцењује се да кандидаткиња поседује потребно знање и способности за успешно и самостално бављење научним радом у области урбанизма и просторног планирања.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу детаљног прегледа приложене докторске дисертације, Комисија закључује следеће:

- садржај дисертације одговара називу, дефинисаним циљевима и постављеним хипотезама,
- кандидаткиња поседује неопходно знање из области истраживања,
- приступ проблематици је актуелан, иновативан и подстицајан за даља истраживања,
- кандидаткиња је дала оригиналан научни допринос у области предложене теме,
- кандидаткиња је презентovala истраживање на адекватан начин.

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације позитивно оцењује докторску дисертацију Јелене Ђекић под називом „Утицај промена физичке и функционалне структуре подручја вишеспратног становања на квалитет живота становника у условима постсоцијалистичке трансформације на примеру града Ниша“ и предлаже Наставно-научном већу Грађевинско-архитектонског факултета Универзитета у Нишу да донесе одлуку о усвајању извештаја о оцени докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије 8/20-01-004/22-037

Датум именовања Комисије 01. 06. 2022. год.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Јелена Живковић, ванредни професор	Председник	
	Урбанизам и просторно планирање (Ужа научна област)	Архитектонски факултет Универзитета у Београду (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Љиљана Василевска, редовни професор	Ментор, члан	
	Урбанизам и просторно планирање (Ужа научна област)	Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Др Милена Динић Бранковић, ванредни професор	Члан	
	Урбанизам и просторно планирање (Ужа научна област)	Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	Др Ивана Богдановић Протић, доцент	Члан	
	Урбанизам и просторно планирање (Ужа научна област)	Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

15. 6. 2022. год., Ниш

СТАВЉА СЕ НА
УЗЛОЖАЊЕ СМ

21.06.2022.

